

Sygn. akt I C 1689/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

ZAOCZNY W STOSUNKU DO POZWANEGO R. (...)

Dnia 3 sierpnia 2020 roku

Sąd Okręgowy w Płocku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	sędzia Małgorzata Tetkowska
Protokolant:	st. sekr. sąd. Izabela Bendig

po rozpoznaniu w dniu 22 lipca 2020 roku w Płocku na rozprawie

sprawy z powództwa K. S.

przeciwko T. R. i R. W.

o zapłatę kwoty 104.133,12 zł ewentualnie o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

I. oddała powództwo o zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kwoty 104.133,12 zł;

II. zobowiązuje T. R. i R. W. do złożenia następującego oświadczenia woli:

„Ja T. R. i ja R. W., działający jako Wystawca, w wykonaniu zobowiązania wynikającego z „Umowy opcji sprzedaży o europejskim stylu wykonania” zawartej z K. S., działającym jako Nabywca, niniejszym kupujemy od K. S. 5.376 (pięć tysięcy trzysta siedemdziesiąt sześć) akcji zwykłych imiennych serii (...) spółki (...) Spółki Akcyjnej w W., wpisanej do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS (...) za zapłatą ceny w wysokości 19,37 zł (dziewiętnaście złotych trzydzieści siedem groszy) za jedną akcję, tj. za łączną kwotę 104.133,12 zł (sto cztery tysiące sto trzydzieści trzy złote dwanaście groszy)) za wszystkie akcje”;

III. zasądza od pozwanych T. R. i R. W. na rzecz powoda K. S. kwotę 10.624zł (dziesięć tysięcy sześćset dwadzieścia cztery złote) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 1689/18

UZASADNIENIE

K. S. w pozwie z dnia 13 sierpnia 2018 roku, skierowanym przeciwko T. R. i R. W. wniósł o zasądzenie od pozwanych solidarnie na jej rzecz kwoty 104.133,12 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 kwietnia 2017 roku do dnia zapłaty ewentualnie wniósł o nakazanie pozwanym solidarnie złożenia oświadczenia woli o następującej treści:

„T. R. i R. W. kupują od K. S. 5.376 akcji spółki (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W., wpisanej do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...), za zapłatą ceny w wysokości 19,37 zł za jedną akcję, to jest za łączną kwotę 104.133,12 zł za wszystkie akcje”.

Nadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanych na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu powód wskazał, iż na mocy uchwały zarządu nr 02/09/2014 z dnia 12 września 2014r oraz art 431 § 2 pkt 1 k.s.h. (...) Spółka Akcyjna w W. wyemitowała nie więcej niż dwa miliony akcji zwykłych imiennych serii (...). Cena emisyjna akcji wynosiła 15,00 zł za każdą. Powód po zapoznaniu się z ofertą nabył w dniu 30 października 2014r 6.666 akcji zwykłych imiennych serii (...) o łącznej wartości nominalnej 99.990 zł. Na podstawie umowy opcji sprzedaży o europejskim stylu wykonania z dnia

10 października 2014 r. zawartej pomiędzy pozwanymi, a powodem, pozwani zobowiązali się do odkupienia od powódki akcji (...) Spółka Akcyjna po cenie 18,60 zł za akcję, łącznie za wszystkie akcje 123.987,60zł.

W 2016r. w związku z bliskim terminem realizacji umowy opcji w imieniu pozwanych – E. K. parokrotnie kontaktowała się z powodem. Podczas jednej z rozmów E. K. namawiała powoda, aby zrezygnował z żądania od pozwanych wykupu akcji (...) S.A. i przedstawiła mu opcje dalszego inwestowania w przedmiotowe akcje. W piśmie z 10 listopada 2016 r. T. R. – prezes zarządu (...) S.A. zwrócił się do powoda: „w związku ze zbliżającym się terminem zakończenia Pana inwestycji związanej z zakupem akcji naszej firmy, niniejszym chciałbym przedstawić Panu nowe możliwości inwestycyjne”. Jedną z propozycji była sprzedaż na rzecz wskazanej firmy (...) S.A. części akcji za kwotę w wysokości 23.997,60 zł (realizacja zysku), zachowanie pozostałych akcji (...) S.A. w ilości 5.376 sztuk, a także zawarcie nowej umowy opcji. W związku z wybraniem tego wariantu powód zawarł w dniu 10 października 2016 r. nową umowę opcji, w której cena wykonania opcji wynosiła 19,37 zł za jedną sztukę instrumentu bazowego, których ilość wynosiła 5 376 sztuk i była wymagalna za 152 dni, tj. w dniu 31 marca 2017 r. W wyniku zaproponowanych przez (...) rozwiązań prawnych część akcji za kwotę 23.997,60 zł została sprzedana przez powoda na rzecz (...) S.A., za pośrednictwem (...) S.A., zaś kwota 23.997,60 zł do dnia złożenia pozwu nie została wypłacona powodowi.

Powód wyjaśnił, że podobnie jak w przypadku umowy opcji z 10 października 2014 r., skontaktował się telefonicznie z E. K. i poinformował o zamiarze skorzystania z opcji sprzedaży 5 376 akcji spółki (...) S.A. Oświadczenie zostało przyjęte. W związku z mijającym terminem wykupu akcji powód kontaktował się ze spółką (...) w celu ustalenia przyczyny braku wykupu akcji. Wobec braku jakichkolwiek odpowiedzi ze strony pozwanych, w dniu 20 czerwca 2017 r. powód skierował do pozwanych, za pośrednictwem prezesa (...) S.A. – Ł. J. wiadomość email z wezwaniem do zapłaty. Pomimo tego, iż p. Ł. J. odpisał, że nie jest właściwą osobą, pozwani za pośrednictwem E. K. w dniu 16 listopada 2017 r. przesłali wiadomość email z pisemną propozycją porozumienia w sprawie wykupu akcji powoda. Porozumienie związane było z niemożliwością zapłaty świadczenia przez pozwanego R. W., który de facto potwierdził, iż umowa opcji jest wymagalna. Powód na warunki porozumienia nie wyraził zgody i zaproponował swoje warunki. Do zawarcia porozumienia nie doszło ze względu na powziętą przez K. S. wiedzę, iż podpisane z innym nabywcami opcji porozumienia nie są realizowane.

Za treść umów zawieranych z (...) S.A. i pozwanymi przez powoda odpowiadali pozwani wraz z emitentem. To oni, zdaniem powoda, odpowiadali za konstrukcję i zapisy umowne zawarte w przywoływanych umowach. Powód nie będąc profesjonalistą, rozumiał treść umów w ten sposób, że nabywa akcje, które są zabezpieczone poprzez obowiązek ich odkupienia i obowiązek zapłaty za nie przez pozwanych. Obowiązek zapłaty za akcje przez (...) S.A. miał nastąpić w dniu wykonania opcji, tj. 31 marca 2017 r.. Powód był zapewniany, że jego tok rozumowania jest właściwy. W związku z brakiem zapłaty za akcje przez pozwanych, zmaterializowało się roszczenie o zapłatę.

Powód wskazał dalej, iż występuje w tej sprawie w pozycji konsumenta, gdyż pozwani to członkowie zarządu spółki akcyjnej, w których interesie leżał sukces emisji akcji serii O (...) S.A. Powódka powołała się przy tym na zapisy Dyrektywy Rady 93/13/EWG dnia 5 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, wskazując, że treść umów została jej narzucona, nie była indywidualnie negocjowana, a warunki umowy przygotowane zostały w sposób niejasny, wyrażone trudnym i skomplikowanym językiem, a rodzaj podnoszonych przez pozwanych argumentów wskazuje, że również w sposób nieuczciwy.

K. S. podkreślił, że pozwani nie odkupili od niego akcji pomimo upływu daty odkupu i spełnienia przez niego warunków odkupu akcji. W związku z tym wezwaniem do zapłaty z 23 marca 2018 r. wezwał pozwanych do odkupienia 5 376 akcji zwykłych imiennych serii (...) i zapłaty w terminie 7 dni od doręczenia wezwania. Pozwani mimo otrzymania wezwania nie wykonali pozostałej części zobowiązania wynikającego z umowy opcji sprzedaży.

W odpowiedzi na pozew z 14 września 2018 r. pozwany T. R. wniósł o oddalenie powództwa w stosunku do niego i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz opłatą skarbową od pełnomocnictwa. W uzasadnieniu wskazał, że powodowi nie przysługuje ochrona sądowa z uwagi na przedawnienie, bowiem umowa opcji zawarta pomiędzy stronami w swej istocie winna być zakwalifikowana jako rodzaj umowy przedwstępnej. Zdaniem pozwanego T. R. w przedmiotowej sprawie współuczestnictwo materialne po stronie pozwanych nie zachodzi. Wynika to wprost ze stosunku prawnego łączącego powoda z pozwanymi. W szczególności strony w żaden sposób nie przewidziały odpowiedzialności solidarnej pozwanych wobec powoda, a świadczenie w postaci złożenia oświadczenia woli poprzez pozwanych jest podzielne i indywidualne dla każdego z pozwanych. Co więcej, samo świadczenie będące przedmiotem żądanego przez powoda oświadczenia woli jest podzielne, zarówno co do samych akcji, jak i zapłaty ceny. W przedmiotowej sprawie nie istnieje zatem niepodzielne prawo powoda lub niepodzielny obowiązek pozwanych. Pozwany T. R. podkreślił, że w treści umowy opcji nie znajduje się żadne zobowiązanie pozwanych do złożenia oświadczenia woli, odkupienia akcji ani tym bardziej zapłaty za akcje powoda. Nadto dodał, że powód nie doręczył oświadczenia o skorzystaniu z opcji pozwanym w określonym przez strony terminie. Tym samym, dochodzenie jakichkolwiek roszczeń na jej podstawie jest bezzasadne.

T. R. podkreślił, że z końcem 2016 r. złożył wypowiedzenie z pełnienia funkcji prezesa spółki (...) S.A., a informacja ta została ogłoszona publicznie w dniu 10 lutego 2017 r. poprzez publikację w Krajowym Rejestrze Sądowym. Tym samym, powód nie może twierdzić, że pisma, rozmowy oraz inna komunikacja, którą kierował po tym dniu do spółki (...) S.A. mogła w jakikolwiek sposób trafić do pozwanego T. R..

Jedynie z ostrożności procesowej, pozwany T. R. podniósł, że świadczenie wzajemne, zaproponowane przez powoda w umowie opcji jest rażąco niewspółmierne do świadczenia zaproponowanego przez pozwanych. Nie może być inaczej, biorąc pod uwagę, że na pozwanych ciążyło ryzyko w wysokości 104.134 zł w zamian za otrzymanie premii opcyjnej w wysokości 1 zł. Tak rażąca dysproporcja sięgająca 10.413.400% nie może być uznana za zgodną z zasadami współzycia społecznego.

W toku dalszego procesu strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska.

Pozwany R. W. nie zajął stanowiska w sprawie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Spółka Akcyjna w W. jest osobą prawną, wpisaną do rejestru przedsiębiorstw Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawa XII Wydział Gospodarczy pod numerem KRS (...), Regon (...), NIP (...) (bezsporne).

W 2015 roku Prezesem Zarządu Spółki był T. R. (bezsporne).

(...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. emitowała akcje zwykłe imienne w trybie subskrypcji prywatnej, które były następnie obejmowane przez osoby, wybrane przez Zarząd Spółki. W 2014r. (...) SA w W. dokonała emisji akcji zwykłych imiennych serii (...).

Dowód: protokół posiedzenia zarządu - k. 16-25, oferta - k. 28 – 29.

(...) Spółka Akcyjna w W. działała poprzez (...) S. A w W., którego członkami zarządu byli R. W. i T. R., a który to w imieniu spółki składał wybranym imiennie osobom oferty objęcia akcji. W dniu 30 października 2014 r. (...) S.A.,

działając w imieniu (...) S.A. w W., złożył K. S. ofertę objęcia akcji imiennych Spółki serii (...) w ilości 6666 sztuk za cenę emisyjną 99.990,00 zł , przy przyjęciu ceny 1 akcji na 15.00 zł.

Dowód: oferta k. 28-29.

K. S. w oświadczeniu datowanym na dzień 30 października 2014 roku złożył oświadczenie w sprawie przyjęcia tejże oferty.

Dowód: oświadczenie k. 34-35.

Umową datowaną na dzień 30 października 2014 roku K. S., jako Inwestor oraz (...) SA w W. reprezentowana przez T. R. jako Emitent, objął Akcje Spółki (...) serii (...) w liczbie 6666 sztuk akcji za cenę emisyjną 1 akcji wynoszącą 15,00 zł. Powód zapłacił za akcje 99.990 zł przelewem z dnia 3 listopada 2014 roku.

Dowód: umowa k. 30-33, potwierdzenie przelewu - k. 39.

W tym samym czasie została zawarta umowa - datowana na dzień 30 października 2014 roku - pomiędzy K. S. - jako Nabywcą pn. Umowa opcji sprzedaży o europejskim stylu wykonania, a pozwanymi R. W. i T. R. - jako Wystawcami. Przedmiotem umowy było wystawienie przez Wystawców opcji na rzecz Nabywcy. Następnie zobowiązanie Wystawców opcji do odkupienia od Nabywcy akcji (...) S.A. w W. po cenie wykonania w dniu wygaśnięcia opcji. Instrumentem bazowym było 6666 sztuk akcji (...) S.A. w W.. Określono, że cena wykonania opcji za 24 miesiące jest równa 18,60 zł za jedną akcję. Ustalono, że opcja może zostać wykonana poprzez zawarcie umowy sprzedaży akcji na rzecz Wystawcy opcji po cenie wykonania. Nadto, że opcja wygasa w terminie 24 miesięcy od daty wystawienia. W zamian Nabywca opcji zapłacił jej Wystawcy premię w wysokości 1 zł. Jednocześnie ustalono, że Nabywcy opcji przysługuje prawo do sprzedaży instrumentów finansowych – akcji (...) S.A. w W. na rynku publicznym bądź niepublicznym.

Dowód: umowa k. 36-38.

Akcje imienne zwykle serii (...) zostały zdeponowane w (...) S.A. Pozwany T. R. skierował do każdego z inwestorów informację o ich zdeponowaniu we wskazanym domu maklerskim.

Dowód: pismo z 3 kwietnia 2015 r. – k. 40.

W 2016 roku z uwagi na zbliżający się termin realizacji umowy opcji sprzedaży o europejskim stylu wykonania działająca w imieniu pozwanych E. K., kilkakrotnie kontaktowała się z powodem w celu przedstawienia opcji dalszego inwestowania przez K. S. w akcje (...).

Dowód: przesłuchanie powoda k. 158v czas 00:14:02 – 00:25:55.

W związku ze zbliżającym się terminem zakończenia inwestycji K. S. pozwany T. R. piśmie datowanym na 10 listopada 2016 r. przedstawił powodowi nowe możliwości inwestycyjne.

Dowód: pismo – k.41.

Jedną z propozycji kierowanych do powoda była sprzedaż na rzecz (...) S.A. części akcji za kwotę 23.997,60 zł i zachowanie 5 376 sztuk akcji (...) S.A. oraz zawarcie nowej Umowy Opcji Sprzedaży o Europejskim Stylu Wykonania.

W dniu 30 października 2016 r. została zawarta kolejna umowa pomiędzy K. S., jako Nabywcą pn. Umowa opcji sprzedaży o europejskim stylu wykonania, a pozwanymi a pozwanymi R. W. i T. R. - jako Wystawcami. Przedmiotem umowy było wystawienie przez Wystawców opcji na rzecz Nabywcy. Następnie zobowiązanie Wystawców opcji do odkupienia od Nabywcy akcji (...) S.A. w W. po cenie wykonania w dniu wygaśnięcia opcji. Instrumentem bazowym było 5376 sztuk akcji (...) S.A. w W.. Określono, że cena wykonania opcji za 152 dni tj. w dniu 31 marca 2017 r. , jest równa 19,37 zł za jedną akcję. Ustalono, że opcja może zostać wykonana poprzez zawarcie umowy sprzedaży akcji na

rzecz Wystawcy opcji po cenie wykonania. Nadto, że opcja wygasa w terminie 152 dni od daty wystawienia. Określono, że w celu skorzystania z opcji, Nabywca opcji powinien w terminie jednego miesiąca przed dniem wykonania przesłać do Wystawcy pisemną informację o zamiarze skorzystania z opcji. W zamian Nabywca opcji zapłacił jej Wystawcy premię w wysokości 1 zł. Jednocześnie ustalono, że Nabywcy opcji przysługuje prawo do sprzedaży instrumentów finansowych – akcji (...) S.A. w W. na rynku publicznym bądź niepublicznym.

Dowód: umowa k. 42-44.

Wzory umów były przygotowywane przez wystawców, nie były indywidualnie negocjowane z powodem. Dokumenty i umowy przesyłane były pocztą. Powód nigdy nie spotkał się z pozwanymi. Korespondencje podpisywał T. R., a czasami p.E. K.. Korespondencja odbywała się na drukach firmowych spółki (...).

Dowód: przesłuchanie powoda k. 158 00.10.20., zeznania świadka A. K. k. 198

W dniu 21 grudnia 2016 r. K. S. sprzedał innemu klientowi (...) S.A. - (...) S.A. w W. 1290 sztuk akcji (...) S.A. w W. za łączną kwotę 23.994 zł. (...) S.A. oświadczył, iż dokona wzajemnych rozliczeń finansowych i płatności z tytułu przedmiotowej transakcji bezpośrednio między Kupującym i Sprzedającym.

Dowód: zawiadomienie o zawarciu transakcji na rynku niepublicznym oświadczenie – k. 45,46.

Powód nie poinformował pozwanych (ani spółki) o zamiarze skorzystania z opcji.

Dowód: przesłuchanie powoda k. 158v 00.17.15

20 czerwca 2017 r. K. S. skierował do ówczesnego prezesa (...) S.A. Ł. J. wiadomość e-mail z wezwaniem do zapłaty zgromadzonego kapitału. W tym samym dniu otrzymał informację od Ł. J., że nie jest on osobą, do której powód winien kierować swoje roszczenia.

Dowód: korespondencja mailowa – k. 47 – 48.

W dniu 16 listopada 2017 r. E. K. przesłała do K. S. tzw. porozumienie zaliczkowe w sprawie wykupu akcji powoda. Z treści porozumienia wynikało, iż Wystawca Opcji – R. W. przyznaje, że zawarł 30 października 2016 r. z K. S. umowę opcji sprzedaży o europejskim stylu wykonania (...) akcji serii K (...) S.A. Nadto porozumienie przewidywało, iż Wystawca Opcji lub podmiot działający na jego rzecz sponosi należność w kwocie 104.133,12 zł w 60 miesięcznych ratach po 1.735,56 każda. W momencie zawarcia umowy sprzedaży akcji, należność za akcje miała być pomniejszona o wpłaty, dokonane przez wystawcę opcji. Zgodnie z treścią porozumienia Nabywca Opcji zobowiązał się, że w trakcie trwania porozumienia do dnia zawarcia umowy sprzedaży akcji, nie dokona bez zgody Wystawcy Opcji, zbycia ani obciążenia osób trzecich akcji, które miały być przedmiotem umowy.

Do zawarcia porozumienia nie doszło, bowiem K. S. nie wyraził zgody na warunki spłaty zadłużenia i zaproponował własne warunki.

Dowód: korespondencja mailowa – k.53, projekt porozumienia – k. 51-52.

Z uwagi na brak reakcji ze strony pozwanych, pismem datowanym na 23 marca 2018 r. K. S. wezwał R. W. i T. R. do zapłaty na jego rzecz łącznej kwoty 128.130,72 zł, na którą składa się:

- należność w kwocie 104.133,12 zł z tytułu odkupu (...) akcji zwykłych imiennych serii K (...) S.A.
- należność w kwocie 23.997,60 zł z tytułu brakującej kwoty zapłaty z odkupu (...) akcji zwykłych w terminie 7 dni, pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego

Powyższe wezwanie do zapłaty T. R. otrzymał w dniu 6 kwietnia 2018 r., zaś R. W. – w dniu 4 kwietnia 2018 r. Pozwani nie zastosowali się do wezwania.

Dowód: wezwanie do zapłaty – k. 55-56, potwierdzenia odbioru – k. 57-58.

Powód nie zbył akcji (...) S.A. i nie obciążył akcji żadnym prawem. Nie doszło do obrotu akcjami na giełdzie, gdyż Spółka (...) nie weszła na Giełdę Papierów Wartościowych.

Dowód: zeznania powoda k. 196v, zeznania pozwanego – k. 197.

K. S. podczas zawierania umów opcji korzystał z pomocy doradcy S. Z., który proponował powodowi produkty inwestycyjne, z których korzystał. Powód miał do niego zaufanie. Konsultował z nim umowę opcji. Mężczyzna przedstawił powodowi ten produkt, jako bezpieczny i bardzo korzystny finansowo.

Dowód: zeznania świadka A. S. – K. – k. 198v.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zgromadzone w aktach sprawy dokumenty, a także przesłuchanie powoda k. 158 – 159 00.06.49 – 00.34.07, k. 196v, rozprawa z dnia 22.07.20r. 00.02.32 – 00.03.40 oraz zeznania świadka A. K. k. 198 199 oraz przesłuchania pozwanego T. R. k. 196v – 197v i rozprawa z dnia 22.07.20r. 00.03.56 – 00.04.32.

Sąd nie dał wiary zeznaniom pozwanego T. R.. Jego twierdzenia w zasadniczej części były niewiarygodne, nielogiczne, sprzeczne ze zgromadzonym materiałem dowodowym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W sprawie niniejszej powód zgłosił roszczenie główne o zapłatę oraz roszczenie ewentualne o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli. W pierwszej zatem kolejności obowiązkiem Sądu było przeanalizowanie roszczenia głównego, albowiem żądanie ewentualne wchodzi w grę dopiero w przypadku ustalenia bezzasadności roszczenia głównego.

W ocenie Sądu Okręgowego żądanie powoda o zapłatę ceny zakupu akcji, niezależnie od pozostałych argumentów stron jest przedwczesne i dlatego powództwo główne zostało oddalone.

Zgodnie z umową łączącą strony opcja ta miała zostać wykonana poprzez zawarcie sprzedaży akcji na rzecz wystawcy opcji w cenie wykonania. Nie można pominąć faktu, że powodowi przysługiwało prawo do sprzedaży instrumentów bazowych na rynku publicznym bądź niepublicznym. Nie ulega wątpliwości, że pomiędzy stronami nie doszło do zawarcia umowy sprzedaży akcji na rzecz pozwanych. Skoro powód nie przeniósł własności akcji na pozwanych to na tym etapie nie może skutecznie domagać się zapłaty ceny za akcje ustalonej umową.

Powództwo o zapłatę mogłoby zostać uwzględnione jeśli uprzednio stwierdzony zostałby w odpowiednim trybie obowiązek złożenia przez pozwanych powódce oświadczenia o nabyciu akcji w wykonaniu umowy opcji sprzedaży. W sprawie niniejszej jest to roszczenie ewentualne i o nim dalej. Stąd też sąd zobligowany był do oddalenia powództwa o zapłatę, jako przedwczesnego.

W ocenie Sądu roszczenie ewentualne powoda zasługuje na uwzględnienie.

Przepis art. 64 k.c. nie jest samoistną podstawą dla kreowania obowiązku złożenia oznaczonego oświadczenia woli. Stanowi on jedynie podstawę do stwierdzenia przez sąd, że dłużnik ma obowiązek złożenia oświadczenia woli. Innymi słowy, przepis art. 64 k.c. określa jedynie skutki prawne wynikające ze stwierdzenia istnienia takiego obowiązku, którego źródłem muszą być jednak określone, istniejące stosunki prawne, a których zbadanie i ocena jest obowiązkiem sądu uwzględniającego powództwo na podstawie tego przepisu. Zobowiązanie do złożenia stosownego oświadczenia woli może wynikać ze źródeł o różnym charakterze, a więc zarówno z ustawy, jak i z ważnej czynności prawnej. Wśród czynności prawnych kreujących obowiązek złożenia oznaczonego oświadczenia woli podstawowe znaczenie odgrywa umowa przedwstępna (art. 389-390 k.c.), ale w grę mogą wchodzić także inne umowy, np. umowa obligacyjna zobowiązująca do dokonania czynności rozporządzającej, w szczególności do przeniesienia własności (art. 155-158 k.c.), umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie (przewidująca obowiązek zwrotnego przeniesienia własności

przedmiotu zabezpieczenia), umowa opcji itp. Zanim jednak dojdzie do wydania przez sąd orzeczenia nakazującego złożenie oświadczenia woli w toku postępowania należy sprawdzić, czy pozwany rzeczywiście ma obowiązek złożyć oświadczenie woli i jakiej ma być ono treści. Orzeczenie sądowe musi znaleźć swoje oparcie w przepisach prawa materialnego. Ma ono charakter konstytutywny i zastępuje formę szczególną wymaganą przez przepisy prawa dla zastępowanego oświadczenia woli (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 22 września 2017 r., I ACa 207/17, LEX nr 2391875).

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutu pozwanego T. R., należy podkreślić, że przedmiotowa umowa opcji nie powinna być zakwalifikowana po pierwsze jako rodzaj umowy przedwstępnej. Sąd Najwyższy wyjaśnił w wyroku z dnia 5 maja 2016 r., II CSK 470/15 (Lex nr 2071202), że według polskiego prawa umowa opcji jest umową nienazwaną i nie ma jednolitego charakteru. Brak regulacji normatywnej pozwala bowiem na ukształtowanie tej umowy według życzeń stron w konkretnej sytuacji. Wyróżnione w piśmiennictwie stanowiska co do charakteru prawnego umowy opcji nie wykluczają się, ale są komplementarne - ilustrują, w jaki sposób strony konkretnej umowy mogą ją ukształtować. Mogą zatem albo nadać jej postać silniejszą (ofertową) i wtedy jednostronne oświadczenie uprawnionego z opcji będzie prowadziło do powstania stosunku prawnego. Alternatywnie strony mogą nadać tej umowie postać słabszą (umowy przedwstępnej), a wtedy uprawniony będzie jedynie mógł żądać zawarcia umowy przyrzeczonej. Trzeba przy tym zauważyć, że co do zasady, w razie wątpliwości, pierwszeństwo powinno mieć pierwsze stanowisko, bo tylko ono pozwala na osiągnięcie za pomocą zawarcia umowy opcji całkiem nowego skutku prawnego, w wypadku zaś drugiego stanowiska skutek można by osiągnąć też za pomocą umowy przedwstępnej. Jednakże zawsze indywidualnej oceny wymaga ustalenie charakteru prawnego konkretnej umowy (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 15 grudnia 2017 r. sygn. akt III CKS 321/16, Lex nr 2558232).

W niniejszej sprawie sformułowania pkt. 2 umowy opcji akcji zdają się sugerować, że Nabywcy (powodowi) przysługuje jedynie roszczenie wobec Wystawców o zawarcie umowy wykupienia akcji, co mogłoby uzasadniać traktowanie tej umowy jako przedwstępnej. Podkreślenia wymaga jednak fakt, iż w piśmiennictwie przeważają poglądy generalnie negujące możliwość kwalifikowania umowy opcji jako umowy przedwstępnej.

Podkreśla się, że w wypadku umowy opcji wystarczy złożenie oświadczenia woli o charakterze kształtującym, zaś umowa przedwstępna o skutku silniejszym kreuje jedynie roszczenie o zawarcie umowy przyrzeczonej. Umowa z dnia 30 października 2016 r. musi jednak być interpretowana całościowo. Jest to z jednej strony umowa "opcji akcji", która uprawnia K. S. do objęcia akcji spółki (...) S.A. Z drugiej natomiast strony jest to umowa "opcji sprzedaży", która z kolei uprawnia powoda do żądania odkupu akcji przez wystawców (pозwanych). W tej sytuacji nie można podzielić stanowiska pozwanego o kwalifikacji przedmiotowej umowy jako umowy przedwstępnej, tym samym też zarzut pozwanego o przedawnieniu roszczenia, jest zdaniem Sądu, chybiony..

Powód udowodnił, iż jest nadal właścicielem 5.376 akcji (...) S.A. w W. oraz, że nie podał on żadnych działań, które skutkowałyby wygaśnięciem umowy opcji przed dniem wykonania.

Emisja akcji serii (...) została przeprowadzona na mocy uchwały zarządu (...) S.A. (a zatem na mocy decyzji T. R., jako ówczesnego prezesa jednoosobowego zarządu) w celu pozyskania zewnętrznego kapitału dla spółki, umożliwiającego jej dalszy rozwój. Umowa opcji, gwarantująca powodowi odkupienie od niej akcji po cenie wyższej, niż cena nabycia, miała za zadanie zachęcenie jego i innych inwestorów do zainwestowania pieniędzy w rozwijający się podmiot o, rzecz jasna, niepewnej przyszłości.

Należy podkreślić, iż tekst umowy był przygotowany przez pozwanych, którzy w tym czasie reprezentowali spółkę emitującą akcje i dom maklerski zajmujący się emisją. Pozwanych uznać należy zatem za profesjonalistów na rynku finansowym. Sami stworzyli konstrukcję umowy, której głównym założeniem było – po zdobyciu zewnętrznego kapitału i doprowadzeniu do rozwoju firmy, a zatem także zwiększenia jej wartości rynkowej - odkupienie dla siebie akcji o wartości wyższej, niż cena zbycia. Byli zatem w pełni świadomi konsekwencji składanego oświadczenia woli.

Należy zauważyć, że akcje serii (...) miały charakter imiennych. Zgodnie z art. 356 § 2 k.s.h. akcje takie mogą być przenoszone tylko za zgodą spółki. Brak zgody spółki powoduje, że przeniesienie akcji jest nieważne. Zezwolenie

może być dokonane przed czynnością zbycia, równocześnie albo po dokonaniu czynności. Tylko z ważnych powodów spółka może odmówić zgody. Z powyższego wynika, że gdyby powódka miała zamiar sprzedać akcje lub dokonała tego, musiałaby uzyskać zgodę spółki. Pozwani mieliby zatem wiedzę o jej zamiarze lub podjętych czynnościach i z pewnością podnieśliby powyższą okoliczność w odpowiedzi na pozew, składanej wspólnie przez profesjonalnego pełnomocnika. Z drugiej strony, gdyby powódka zbyła akcje w całości lub części bez zgody spółki, rozporządzenie to byłoby nieważne i nie wywołało żadnych skutków; powód zaś nadal uznawany musiał być za właściciela akcji.

Pozwani zarzucali, że powód nie złożył oświadczenia o zamiarze skorzystania z opcji, które winien doręczyć im, zgodnie z wymogami art. 61 § 1 k.c. na miesiąc przed dniem wykonania opcji.

Zgodnie z treścią umowy, opcja wygasła w terminie 152 dni od daty jej wystawienia (tj. od 30.10.2016r.).

Przedmiotowa umowa opcji nie przewidywała żadnego rygору na wypadek nie złożenia przez powoda oświadczenia o zamiarze skorzystania z opcji w określonym terminie. W szczególności nie wskazywała, iż w takim wypadku uprawnienie powoda do skorzystania z opcji wygasa, bądź iż złożone przez niego oświadczenie traktuje się jako bezskuteczne.

Umowa określała jedynie sposób wykonania opcji.

Faktem bezspornym jest, iż powód nie wystosował oświadczenia o zamiarze skorzystaniu z opcji w terminie 1 miesiąca przed dniem wykonania opcji.

Powód oczekiwał na wykonanie opcji, nie dokonał sprzedaży akcji na rzecz innych podmiotów, kierował się w tym zakresie dotychczasowym doświadczeniem wykupu akcji zastosowanych w umowie z 2014r..

Powód jednak w dniu 20 czerwca 2017r., w odpowiedzi na swoje wezwanie, do wypłaty kapitału skierowanym do Ł. J. ówczesnego prezesa spółki V. C., otrzymał informację, że „nie jest on osobą, do której należy kierować roszczenie”, co także świadczy o chęci skorzystania z opcji wykupu akcji.

Zgodnie z treścią art. 65 § 1 k.c., oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których złożone zostało, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje. Powód zaprzeczył, by wadliwość oświadczenia, bądź spóźnione jego złożenie skutkować miały wygaśnięciem uprawnienia; wskazywała, że zastrzeżony w pkt 2b umowy opcji termin służyć miał jedynie temu, by dać pozwany czas na przygotowanie się do dokonania odkupu akcji. Autorami umowy opcji byli pozwani, aktywnie uczestniczący w obrocie gospodarczym. Stworzyli – jak wynika z materiału dowodowego – wzorzec umowy, który co do zasady nie był negocjowany z inwestorami. Jak wskazuje się zasadnie w orzecznictwie, przy wykładni niejednoznacznych postanowień wzorców umownych, dokonywanej głównie na podstawie reguł wykładni językowej, należy stosować zasadę in dubio contra proferentem, zgodnie z którą wątpliwości interpretacyjne niedające się usunąć w drodze ogólnych zasad wykładni oświadczeń woli, powinny być interpretowane na niekorzyść strony będącej autorem tekstu umowy, która ponosi ryzyko jego niejasnej redakcji (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2017 r. IV CSK 501/16). Pozwani nie zdołali udowodnić, że obydwie strony umowy, na etapie jej zawierania, obejmowały swoim zgodnym zamiarem deklarowane przez nich skutki nie złożenia w terminie oświadczenia o zamiarze skorzystania z opcji.

Te same reguły interpretacyjne, składające na autora wzorca umownego ryzyko niejednoznacznych zapisów, znajdują zastosowanie do postanowienia, który wskazywał na potrzebę „przesłania” przez nabywcę opcji wystawcy informacji o zamiarze skorzystania z opcji.

Termin „przesłać” w ogólnym rozumieniu oznacza wysłać coś dokądś lub do kogoś. Jeśli zamiarem pozwanych było nałożenie na powoda obowiązku złożenia im (a zatem zgodnie z art. 61 § 1 k.c. doręczenia w sposób zapewniający im możliwość zapoznania się z treścią informacji) tego oświadczenia we wskazanym terminie, winni byli użyć pojęć „złożyć” lub „doręczyć”. Zastosowana redakcja pkt 2b była zatem niejasna i uprawniała powoda do przyjęcia przedstawionego przez niego rozumienia.

Do przyjęcia interpretacji, że zamiarem stron było wykupienie akcji od powoda przez pozwanych, ma także znaczenie fakt, że P. K., która często występowała w „imieniu pozwanych”, przesłała powodowi projekt porozumienia, z którego jednoznacznie wynikało, że pozwani potwierdzili, jako wystawcy opcji, że na podstawie umowy z dnia 30.10.2016r. powodowi przysługuje świadczenie w wysokości wynikającej z zawartej umowy opcji, ale pozwani nie są w stanie zapłacić jednorazowo tego świadczenia (porozumienie, z uwagi na warunki, nie zostało podpisane).

W ocenie Sądu powód zdołał wykazać, że pozwani są zobowiązani do złożenia oświadczenia woli określonej treści, stąd jego żądanie ewentualne zasługiwało na uwzględnienie.

Umowa opcji konkretyzowała bowiem w sposób jasny wszystkie elementy umowy sprzedaży, do zawarcia której zobowiązali się pozwani. Należy przy tym podkreślić, iż – jakkolwiek w treści umowy opcji brak jest wskazania na solidarną odpowiedzialność pozwanych – to zobowiązali się oni wspólnie do zawarcia umowy sprzedaży akcji z powodką, na określonych warunkach. Obaj pozwani byli wystawcami opcji i wspólnie zobowiązali się do wykupu akcji. Tylko ich wspólne działania pozwalały sfinalizować umowę z powodką. Sąd stwierdził zatem istnienie po stronie pozwanych obowiązku złożenia powodowi określonej treści oświadczenia woli, wynikającego ze wskazanej przez powoda podstawy materialnoprawnej.

Orzeczenie Sądu nie tylko stwierdza, jakiej treści wolę pozwani mają obowiązek ujawnić, ale także zastępuje ich w realizacji tego obowiązku, poprzez wprowadzoną w art. 64 k.c. w związku z art. 1047 § 1 k.p.c. fikcją prawną, że zobowiązany złożył oświadczenie o treści wynikającej z prawomocnego orzeczenia sądu. Regułą jest, że orzeczenie Sądu, przewidziane w art. 64 k.c., zastępuje tylko oświadczenie woli pozwanego, zaś do zawarcia umowy niezbędne jest jeszcze złożenie przez powoda jego własnego oświadczenia woli określonej treści w wymaganej przez prawo formie.

Z tych względów roszczenie ewentualne powoda zasługiwało na uwzględnienie.

O kosztach procesu orzeczono na mocy art. 98 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Sąd zasądził od pozwanych kwotę 5.417 zł, w tym: 17 zł – opłata skarbową od pełnomocnictwa, 5.400,00 zł – wynagrodzenie pełnomocnika zgodnie z § 2 pkt. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz opłatę sądową w wysokości 5.207 zł.

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł, jak w sentencji wyroku.

W stosunku do pozwanego R. W. został wydany wyrok zaoczny bowiem zaistniały przesłanki z art. 339 i 340 k.p.c.